

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Anny Markovej a členiek senátu JUDr. Júlie Horskej a JUDr. Dariny Ličkovej v právnej veci žalobcu: **1/ B., s.r.o.**, so sídlom Š.X., S., IČO: X. a žalobcu: **2/ Doc. PhDr. N.M., CSc.**, bytom Z.X., S., obaja zastúpení advokátkou Mgr. S.D., Š.X., B., proti žalovanému: **1/ A.B.**, žalovanej **2/ M.B.**, obaja bytom A.X., S., žalovanému **3/ V.B.**, bytom G.X., B., všetci zastúpení advokátom JUDr. J.M., AK J.X., B. a žalovanému **4/ D.B.**, bytom B.X., B., zastúpený advokátkou JUDr. D.V., F.X., B., **o určenie neplatnosti zmlúv o prevode obchodných podielov**, na odvolanie žalobcov proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 8. marca 2007, č.k.9 Cbs 128/03-223, takto

r o z h o d o l:

Napadnutý rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 8. marca 2007, č.k. 9 Cbs 128/03-223 sa vo vzťahu k žalobcovi 1/ **p o t v r d z u j e**.

Vo vzťahu k žalobkyni 2/ sa **z r u š u j e** a vec sa **v r a c i a** tomuto súdu na ďalšie konanie.

Predsedkyňa senátu Krajského súdu v Bratislave JUDr. Viera Šebestová a sudkyňa Krajského súdu v Bratislave JUDr. Jarmila Glončáková **n i e s ú** vylúčené z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na Krajskom súde v Bratislave pod spisovou značkou 9Cbs/128/03.

O d ô v o d n e n i e:

Krajský súd v Bratislave napadnutým rozsudkom z 8. marca 2007, č.k. 9 Cbs 128/03-223 zamietol žalobu a žalobcom uložil solidárnu povinnosť zaplatiť žalovaným 1/ až 3/ náhradu trov konania v sume 50 308 Sk a žalovanému 4/ v sume 8 572,-- Sk.

Podľa odôvodnenia rozhodnutia súd prvého stupňa zistil, že 28. októbra 2002 sa konalo valné zhromaždenie spoločnosti žalobcu 1/. Programom bola osobná účasť spoločníkov na hospodárení spoločnosti. Bolo prijaté uznesenie, ktorým sa uložilo žalobkyni 2/ zabezpečiť v lehote do 7. novembra 2002 vypracovanie úplného znenia spoločenskej zmluvy a v tejto lehote doručiť jedno vyhotovenie každému spoločníkovi. Bolo tiež prijaté uznesenie, ktorým došlo k prerušeniu rokovania a k určeniu nového termínu konania valného zhromaždenia na deň 18. novembra 2002. Na pokračujúcom valnom zhromaždení 18. novembra 2002 bolo prijaté uznesenie o schválení úplného znenia spoločenskej zmluvy a o uložení žalobkyni 2/ doručiť vyhotovenia nového znenia spoločenskej zmluvy do obchodného registra. Tiež bolo prijaté uznesenie o súhlase s prevodom obchodného podielu žalovaného 1/ a žalovaného 2/ na inú osobu, so zánikom ich účasti ako spoločníkov v spoločnosti žalobcu 1/. Žalovaný 1/ so žalovaným 3/ a žalovaná 2/ so žalovaným 3/ uzavreli 7. augusta 2003 zmluvy o prevode obchodného podielu na inú osobu v zmysle § 115 Obchodného zákonníka. Tieto zmluvy boli doručené žalobcovi 1/. Bolo preukázané, že medzi žalobkyňou 2/ a žalovanými 1/ a 2/ prebiehali rokovania o predkupnom práve na obchodné podiely, ale k dohode z dôvodu nezhody o cene obchodných podielov nedošlo. Ďalej súd prvého stupňa poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky spisovej značky 7 MOBdo 2/2004 z 24. februára 2005, podľa ktorého zmluvy o prevode obchodných podielov nie sú neplatnými právnymi úkonmi. Súd prvého stupňa z vykonaného dokazovania rozhodol s odôvodnením, že žalobca 1/ a žalobkyňa 2/ podľa § 80c O.s.p. v konaní nepreukázali naliehavý právny záujem na určení neplatnosti zmlúv o prevode obchodného podielu. Naliehavý právny záujem je daný vtedy, ak trvá stav objektívnej neistoty v právnom vzťahu medzi navrhovateľom a odporcom. Právne postavenie žalobcu 1/ a žalobkyni 2/ sa prevodom obchodných podielov spoločníkov na tretie osoby nijako nezmenilo, nedostali sa do právnej neistoty. Výška obchodného podielu žalobkyni 2/ zostala nezmenená. Žalobkyňa 2/ na valnom zhromaždení s prevodom obchodných podielov súhlasila a súčasne si uplatnila predkupné právo. Napriek rokovaniam k dohode kúpe o obchodných podielov

nedošlo. Preto žalobu zamietol. Súčasne dospel k záveru, že uzavretím zmlúv o prevode obchodného podielu 7. augusta 2003 medzi žalovaným 1/ a žalovanou ako prevádzajúcimi a žalovaným 3/ ako nadobúdateľom nedošlo k porušeniu spoločenskej zmluvy v znení dodatku č. 3 z 8. októbra 1999, článku XI. bod 3 a § 115 Obchodného zákonníka.

O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods.1 O.s.p. a úspešnosti žalovaných v konaní.

Proti tomuto rozhodnutiu podali žalobcovia odvolanie. Vo svojom rozsiahlom odvolaní predovšetkým namietali, že rozhodnutie je nepreskúmateľné, pretože nie je zrejмый dôvod, prečo krajský súd pri rozhodovaní vychádzal z dodatku zmluvy č. 3 z 8. októbra 1999. Tento dodatok nespĺňa náležitosti spoločenskej zmluvy. Ignoroval schválené úplné znenie spoločenskej zmluvy na valnom zhromaždení spoločnosti konanom 18. novembra 2002, ktorým sa prevod obchodného podielu spoločníka na tretiu osobu nepripúšťa. Týmto novým znením spoločenskej zmluvy prejavila spoločnosť záujem, aby spoločníkmi spoločnosti boli len spoločníci, ktorí boli ku dňu prijatia zmeny spoločenskej zmluvy spoločníkmi a v prípade, že niektorý z nich chce odísť zo spoločnosti môže svoj obchodný podiel previesť na ostatných spoločníkov za podmienok ustanovených v Obchodnom zákonníku a spoločenskej zmluvy. Súd prvého stupňa prijal svoje závery v rozpore so zistením o prijatí uznesenia z 18. novembra 2002. Spoločenská zmluva v čase udeľovania súhlasu valným zhromaždením s prevodom obchodných podielov na tretiu osobu a ani v čase podpisovania zmlúv o prevode obchodných podielov už nebola platná v znení dodatku č. 3 z 8. októbra 1999. Ak spoločníci uzavreli dohodu voči vstupu tretích osôb ako spoločníkov do spoločnosti, tak mali na tom spoločníci právny záujem z titulu existujúcich personálnych alebo profesionálnych resp. odborných vzťahov a schopností spoločníkov žalobcu 1/. Skutočnosť, že tretia osoba napriek rozporu so schváleným znením spoločenskej zmluvy sa stala spoločníkom žalobcu 1/, môže to mať negatívny dopad na hodnotu obchodného podielu žalobkyne 2/, na výšku podielu zo zisku spoločnosti, na ktorý má každý spoločník nárok. Žalobkyňa 2/ ako spoločníčka v podiele vo výške 50 % zo základného imania bez ďalšieho spoločníka nemôže prijať žiadne rozhodnutie, nemôže ovplyvniť činnosť obchodnej spoločnosti žalobcu 1/, teda zásadne nemožno jej uprieť naliehavý právny záujem na určení neplatnosti zmlúv o prevode obchodného podielu. Noví spoločníci odmietajú prijať na valných zhromaždeniach akékoľvek navrhované rozhodnutia, žalobca 1/ nie je schopný riadne ekonomicky fungovať na trhu a hrozí mu konkurz. Žiadali, aby odvolací súd napadnuté rozhodnutie vo veci samej zmenil a žalobe v celom rozsahu vyhovel.

Žalobcovia v odvolaní ďalej poukázali na viaceré procesné pochybenia v konaní spočívajúce v nesprávnom obsadení senátu, keď bez akéhokoľvek rozhodnutia predsedom senátu bola JUDr. Šebestová namiesto doterajšieho predsedu senátu JUDr. Moravu, ktorá rozhodovala v prvostupňovom konaní aj o určení neplatnosti uznesenia valného zhromaždenia spoločnosti žalobu 1/ prijatého 18. novembra 2002 tak, že žalobu zamietla. Súd nerozhodol o tom, kto vstupuje namiesto zosnulého žalovaného 1/ do konania, nepoučil žalobcov o možnosti podať námietku zaujatosti proti novej členke senátu JUDr. Jarmily Glončákovej, ktorá rozhodovala vec v prvostupňovom konaní. Konanie predsedkyne senátu JUDr. Viery Šebestovej a členky senátu JUDr. Jarmily Glončákovej pokladali za konanie v rozpore so zákonom a s ústavou garantovanými princípmi spravodlivého súdneho konania, čo u nich vzbudzuje pochybnosti o nezaujatosti.

Najvyšší súd Slovenskej republiky skutočnosti uvedené žalobcami pokladal za vznesenú námietku voči menovaným sudkyňiam v zmysle § 14 O.s.p.

Podľa § 14 ods. 1 O.s.p. sudcovia sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania vecí, ak so zreteľom na ich pomer k veci, k účastníkom konania alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o ich zaujatosti.

Dôvodom na vylúčenie sudcu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu v konaní o prejednávanej veci (§ 14 ods. 3 O.s.p.).

Z citovaného ustanovenia § 14 ods. 1 O.s.p. vyplýva, že dôvodom pre vylúčenie sudcu sú skutočnosti, ktoré môžu mať vplyv na zabezpečenie objektivity súdneho konania, jeho nestrannosti a v konečnom dôsledku na zákonnosť a spravodlivosť. Dôvody pre vylúčenie sudcu musia byť podložené konkrétnymi skutočnosťami.

Žalobcovia navrhli vylúčenie sudcov z dôvodov ich procesných postupov konania, ktoré v zmysle § 14 ods. 3 O.s.p. nemôžu byť dôvodom na vylúčenie sudcu. Námietky žalobcov neobsahovali žiadny údaj o tom, že sudkyne majú pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom a nevyplýva to ani z obsahu spisu. Uvádzané výtky sa týkali okolností, ktoré spočívali v postupe sudcu v konaní o prejednávaní veci, a preto nie je možné pokladať túto námietku za námietku takého charakteru, akú má na mysli § 14 ods. 1 O.s.p.

Skutočnosť, že obe sudkyne prejednávali a rozhodli inú právnu vec v inom konaní, kde vyjadrili svoj právny názor, bez ďalšieho (pomer k veci, k účastníkom konania alebo k ich zástupcom) neznamená, že v prejednávanej veci nemajú objektívny prístup. Sudca predovšetkým rozhoduje o prejednávanej veci podľa ústavy a zákona na základe skutkového stavu.

Preto Najvyšší súd Slovenskej republiky nevyhlásil podľa § 14 ods. 1 O.s.p. JUDr. Vieru Šebestovú ani JUDr. Jarmilu Glončákovú z prejednávania a rozhodovania veci.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) prejednal vec v medziach odvolania podľa § 212 ods. 1 O.s.p. a § 214 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolanie žalobkyne 2/ je dôvodné.

Odvolací súd sa stotožnil s názorom súdu prvého stupňa, že nie je dôvodný návrh žalobcu 1/ na určenie, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je podľa § 80 písm. c/ O.s.p., lebo nie je daný naliehavý právny záujem. Vzhľadom na charakter obchodnej spoločnosti žalobcu 1/ ako spoločnosti s ručením obmedzeným, údaje o spoločníkov, ich obchodných podielov (výška vkladu spoločníka) sú zapísané v obchodnom registri. Zápis v obchodnom registri je pre obchodnú spoločnosť rozhodujúcim dokumentom, ktorý umožňuje spoločnosti voči zapísaným spoločníkom vykonávať práva. Akákoľvek zmena údajov ohľadne spoločníkov obchodnej spoločnosti sa zapisuje do obchodného registra, rovnako ako zmena spoločenskej zmluvy. Teda žalobca 1/ by nebol v právnej neistote ohľadne identity spoločníkov. Je potom vecne správne stanovisko súdu prvého stupňa, že právne postavenie žalobcu 1/ zmenou spoločníkov ich prevodom obchodných podielov na inú osobu by sa nezmenilo.

Najvyšší súd Slovenskej republiky z uvedeného dôvodu v tejto časti napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa podľa § 219 O.s.p. potvrdil.

Pokiaľ ide o uplatnený návrh žalobkyňou 2/ je nepochybné, že prevodom obchodného podielu iného spoločníka na tretiu osobu zostáva spoločníčkou žalobcu 1/, jej právne postavenie spoločníka s existujúcim obchodným podielom sa nezmení. Žalobkyňa 2/ je však jednou zo zakladajúcich spoločníkov obchodnej spoločnosti žalobcu 1/, kedy spoločníci mali určitý podnikateľský zámer. Zmena v osobe spoločníka znamená vždy zmenu pomerov v obchodnej spoločnosti, a to najmä z hľadiska hlasovania spoločníkov na valnom zhromaždení. Tu dochádza k ovplyvňovaniu prijatia základných rozhodnutí spoločnosti, ktoré majú vplyv na ekonomickú činnosť spoločnosti na dosiahnutie zisku, čo je základným cieľom činnosti spoločnosti (§ 2 ods. 1 Obchodného zákonníka). Predmetná určovacia žaloba vo vzťahu k žalobkyňi 2/ a žalovaných môže stanoviť určitý právny rámec, ktorý bude zárukou odvrátenia budúcich sporov medzi spoločníkmi. Táto funkcia určovacej žaloby korešponduje s predpokladom naliehavého právneho záujmu.

Preto Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že žalobkyňa 2/ má právny záujem na určenie neplatnosti právnych úkonov v zmysle § 80 písm. c/ O.s.p.

Súd prvého stupňa nerozhodol vecne správne, keď žalobu o určenie, či tu právny vzťah je alebo nie je, podanú žalobkyňou 2/ zamietol z dôvodu nedostatku naliehavého právneho záujmu. Odvolací súd vzhľadom na opačný právny názor nie je oprávnený preskúmať žalobu z vecnej stránky s prihliadnutím na zásadu dvojinštantnosti občianskeho súdneho konania. Preto rozhodnutie súdu prvého stupňa podľa § 221 ods. 1 písm. h/ a ods. 3 O.s.p. v tejto časti zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

V ďalšom konaní bude potrebné posúdiť najmä platnosť zmlúv o prevode obchodných podielov podľa spoločenskej zmluvy a Obchodného zákonníka v znení platnom v čase uzavretia právnych úkonov a zaoberať sa námietkami žalobcov týkajúcich sa veci samej. Bude potrebné sa vysporiadať s nedostatkom pasívnej legitímácie žalovaného 1/, ktorý v priebehu prvostupňového konania zomrel.

Súčasne v novom rozhodnutí o veci rozhodne aj o náhrade trov odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 O.s.p.).

P o u č e n i e: Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

V Bratislave 4. septembra 2008

JUDr. Anna Marková, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Michaela Szöcssová